

IN DIT NUMMER



Verschijnt

4x per jaar

Orgaan
van
de

Filatelisten-
vereniging
"NOVIOPOST"
te
Nijmegen

vindt U - hoewel dit geen speciaal bevrijdingsnummer is - toch een artikel dat betrekking heeft op de Tweede Wereldoorlog. Drs.W.J.v.Doorn neemt ons mede naar het laatste jaar van de oorlog en laat ons zien welk een moeilijke zaak de postbezorging was geworden.

vindt U een nieuwe aflevering in de serie "Luchtpost". Ditmaal vertelt de heer H.J.de Jager ons in een rijk geïllustreerd artikel over de Melbourne-race.

vindt U een samenvatting van de belangrijkste zaken uit het jaarverslag 1984, dat in de vergadering van 1 maart j . 1 . behandeld werd.

vindt U bijgesloten de kavellijst van de grote veiling voor onze leden op 13 april a.s.

vindt U natuurlijk ook weer belangrijk verenigingsnieuws

Redactie.

AGENDA

- 12 april Vergadering met verloting en presentieverloting. Gelegenheid tot het bezichtigen van de Kavels, die de volgende dag zullen worden geveild.
- 13 april Veiling.
Bezichtiging 10.30 - 12.00 uur
Aanvang veiling 13.30 uur
- 3 mei Vergadering met dialezing door de Heer H.J.de Jager te Nijmegen over het onderwerp "De ontwikkeling van de luchtpost". Verloting en presentieverloting.
- 7 juni Vergadering. Gratis verloting zonder nieten.

LET OP !

LET OP!

In verband met "Goede Vrijdag" wordt de aprilbijeenkomst gehouden op vrijdag 12 april 1985

VEILING

Op zaterdag 13 april zal de grote veiling worden gehouden. Bijgaand ontvangt U een uitgebreide kavellijst, die alle bijzonderheden bevat.

Wij raden U aan nu de lijst goed door te kijken. Wellicht is er ook voor U iets bij om de verzameling aan te vullen.



Alle vergaderingen worden gehouden in het Wijkcentrum "De Klokketoren", Burg. Slotemaker de Bruineweg 270 (hoek Muntweg) te Nijmegen.
Telefoon 080-552649. Aanvang 20.00 uur, zaal open 19.00 uur.

RONDZENDDIENST

De laatste tijd zijn er enkele klachten geweest over het omwisselen van zegels in de rondzendboekjes. Degenen die zich daaraan schuldig maken moeten wel bedenken dat dit ordinaire diefstal is.

Dat zoiets gebeurt betreurt het bestuur in hoge mate en het zal alles in het werk stellen om dit euvel een halt toe te roepen en de daders te betrappen. Er bestaat een vermoeden waar dit gebeurt en inmiddels is een val opgezet. Wij wachten slechts op het dichtklappen.

Zonodig zal tegen de dader(s) een klacht bij de Justitie worden ingediend.

Intussen kunnen de inzenders ook het hunne bijdragen om de omwisseling van zegels tegen te gaan door de aanwijzingen van het hoofd Rondzendingen, die aan de binnenzijde van de omslag van de rondzendboekjes staan afgedrukt, stipt op te volgen.

Bloemenmagazijn
en Plantenkas



bv bloemisterij

AALBERS

hatertseweg 275
telefoon 55 02 75 • nijmegen

NOVIOPOSTJES

Gezocht.

Duitse Bahnpoststempels op losse zegels, brieven of kaarten. Aanbiedingen aan: J.Mulder, Fazantenveld 25 Cuyk. Tel. 08850-14047.

Gevraagd.

Poststukken en machinestempels Nijmegen 1946 met de teksten: 1. Papiernood en 2. Nationale Reclaseringsdag. Moeten goed leesbaar zijn. Aanbiedingen met prijsopgave aan J.C.Rutten, van 't Santstraat 142, 6523 RK Nijmegen.

Te koop aangeboden.

72 albumbladen Lindner-Falzlos t.w.

België 1977 t/m 1982 29 bladen incl. titelblad
nrs. 56 t/m 84.

Suriname 1975 t/m 1979 20 bladen incl. titelblad
nrs. 47, 49 t/m 66.

Liechtenstein 1971 t/m 1980 23 bladen incl. titelblad
nrs. 46, 47, 49, 50 t/m 69 en II 4.

Prijs f 0.35 per blad. Per land resp. f 8.70,
f 6,-- en f 6.90.

H.T.E.Cousin, Middachtenstraat 46, 6535 LV Nijmegen.

HELAAS

kunnen wij een artikel van de heer Jos .M.A.G.Stroom, getiteld "Dringend verzoek van de PTT", wegens plaatsgebrek niet opnemen. U zult het echter beslist in het volgende nummer afgedrukt zien.

FINANCIEN

Tijdens de Jaarvergadering vond de uitloting plaats van die obligaties die dit jaar moeten worden afgelost. De nummers van de zestien uitgelote obligaties zijn: 6, 7, 16, 17, 26, 27, 36, 37, 46, 47, 56, 57, 66, 67, 76, 77.

U kunt zich voor uitbetaling tot de penningmeester wenden.

JAARVERGADERING

Op 1 maart j . 1 . werd de jaarvergadering gehouden en werd door het bestuur verslag uitgebracht over alles wat in de vereniging is gebeurd. In vogelvlucht willen we enkele zaken aanstippen.

Het ledenaantal per 1 januari 1985 bedraagt 529 en bevindt zich nog steeds in stijgende lijn. Het bezoek aan de maandelijkse bijeenkomsten was zeer goed te noemen. Tijdens deze bijeenkomsten, die door gemiddeld 85 personen werden bezocht, werd een dialezing gehouden of een film vertoond. Meestal was er ook een kleine veiling, die zich in een grote belangstelling - 75% van de kavels werd verkocht - mocht verheugen. Met een gewone verloting en een presentieverloting werden de avonden besloten.

Twee internationale ruildagen werden gehouden waarbij ook de PTT met een filatelistenloket vertegenwoordigd was. Het bezoek voldeed op beide dagen aan de verwachtingen.

Gedurende onze grote veilingen, waar alleen onze leden toegang hadden, verwisselden ruim 500 kavels van eigenaar.

Met de rondzendingen ging het bijzonder goed. De omzet was ruim f 113.000,-- Een bedrag om U tegen te zeggen.

Dok de Nieuwtjesdienst en de Ned.FDC dienst - met omzetten van resp. f 20.000,-- en f 3000.-- - voorzagen in een behoefte van de leden.

De penningmeester toonde zich tevreden. Hij had na het afsluiten van de boeken nog een batig saldo van ruim f 3000.--

De leden van de commissie Voorlichting zijn vele avonden op stap geweest om adspirantleden te bezoeken en hen filatelistische voorlichting te geven.

Ook de redactie van "NOVIOPOSTA"- ons verenigingsorgaan - heeft in de filatelistische voorlichting haar steentje bijgedragen.

Conclusie: Het was een goed jaar. Dat er zo nog vele mogen volgen.

NAGOMMEN

Onze lezers zijn vanzelfsprekend op de hoogte van het euvel "nagommen". Voor de 2e Wereldoorlog was het gewoon dat postfrisse zegels van plakkers werden voorzien om in het album te kunnen worden opgeborgen. Niemand stoorde zich eraan wanneer ongebruikte zegels bij ruiling of koop plakkerresten vertoonden.

Na de oorlog kwam er uit het buitenland een nieuwe rage aanwaaien "postfris zonder plakker". Albumfabrikanten pasten zich aan en begonnen albums uit te geven met klemstroken zodat de zegels toch eenvoudig - zonder gebruik te maken van de traditionele plakkers - in het album konden worden opgeborgen. Ook kwamen z.g. "postfris-plakkers" in de handel.

De moeilijkheid die nu voor de postfrisverzamelaar ontstond was dat de vooroorlogse zegels over het algemeen voor een groot deel plakkers of plakkerresten hadden. Die exemplaren die nog "postfris" waren stegen dan ook in prijs, zozeer zelfs dat de samenstellers van de N.V.P.H. catalogus enkele jaren geleden begonnen met speciale prijzen voor "postfrisse" zegels. En dat zijn prijzen die er niet om liegen.

Edoch wanneer de prijzen stijgen, worden de vindingrijke lieden wakker. Zo ook hier. Nagommen werd een lucratieve bezigheid en de verzamelaar werd met een nieuw probleem opgezadeld. Want hoe kan een eenvoudige verzamelaar vaststellen wanneer een zegel nagegomd is.

Ook de redactie van "Michel" in Duitsland werd met dit probleem - dat in Duitsland nog erger is dan bij ons - geconfronteerd. Jarenlang is er onderzoek naar gedaan en nu schijnt men de oplossing gevonden te hebben. Men heeft vastgesteld dat de nagommers vrijwel allemaal dezelfde grondstoffen voor de gom gebruiken. Deze gom wordt dan naar behoefte min of meer bijgekleurd. En juist deze kleurstoffen hebben de nagommers de das omgedaan.

Hoewel de gom, die voor het nagommen gebruikt wordt, met het blote oog vrijwel niet te onderscheiden is

van de originele gom, heeft de kleurstof een karakteristieke reuk, die door mensen echter moeilijk is waar te nemen.

Nu is het bekend dat honden veel kunnen, denk maar aan de geleidehonden. Een kortgeleden uitgegeven zegel wijst daar nog eens op. Ook de reukorganen van honden zijn goed ontwikkeld en voor de opsporing van narcotica worden met succes honden ingezet. Men heeft nu getracht om voor het opsporen van nagegomde zegels honden op te leiden en dat heeft succes gehad.

Binnenkort verschijnt een brochure waarin de redactie van "Michel" opening van zaken geeft over deze materie en alles vertelt over nagommen en de opsporing ervan.

Het bestuur heeft reeds een aantal van deze brochures laten reserveren. Diegenen die er belangstelling voor hebben kunnen gratis een exemplaar verkrijgen. Direct bij verschijnen dienen wij het juiste aantal dat wij nodig hebben op te geven. Daarom verzoeken wij U Uw bestelling per briefkaart voor 1 april op te geven aan onze secretaris J.M.Rijsdijk, Postweg 37 6523 KR Nijmegen.

Het in uw verzameling geïnvesteerde kapitaal kan door bijv. lekkage, brand of diefstal verloren gaan. Dan is er geld, soms veel geld nodig om een nieuwe collectie op te bouwen.



A VAN DE HOEF

VERZEKERINGSWINKEL

Postbus 309, 6500 AH Nijmegen
Telefoon (080) 226585-233465
van Oldenbarneveltstraat 23,
6512 AS Nijmegen

POSTVERVOER

IN DE MAANDEN VOOR DE BEVRIJDING EN SPECIAAL IN DE HONGERWINTER

- INLEIDING

Nu wij in mei het feit gaan herdenken dat 40 jaar geleden de Duitsers de wapens neerlegden en dat het in Nederland na vijf verschrikkelijke jaren weer vrede was, is het voor hen, die de oorlog niet of niet bewust hebben meegemaakt, misschien wel goed nog eens iets te vertellen over het postvervoer in de maanden voor de bevrijding. Ik denk hierbij vooral aan de gebieden boven de grote rivieren, waar de bevrijding eerst in 1945 een feit werd.

In nummer 82 van maart 1983 van NIMPOSTA verscheen een artikel van mijn hand onder de titel " Het vervoer van brieven geheel of gedeeltelijk buiten de post om". In dit artikel heb ik ook al iets geschreven over het postvervoer in de hongerwinter. Ik wil hierop nu wat uitvoeriger ingaan, vooral ook om te laten zien hoe sterk de oorlogsomstandigheden het postvervoer kunnen beïnvloeden.

- HET VOORSPEL

Toen op 6 juni 1944 de invasie van de Geallieerden in Frankrijk begon, heeft het enkele weken geduurd voordat de echte doorbraak van deze troepen tot stand kwam. Dit laatste had tot gevolg dat allerlei post-verbindingen verbroken werden. Eerst werden de brieven naar Spanje en Portugal "wegens verbroken verbindingen" zoals in stempels van de PTT stond, teruggestuurd, maar al spoedig volgden ook de verbreking

van de postverbindingen met Frankrijk en België. De grote klap voor Nederland kwam echter door de spoorwegstaking die in Nederland op 17 september 1944 werd uitgeroepen.

- DOLLE DINSDAG

Na de verovering van Parijs in augustus 1944 volgde een snelle opmars naar het Noorden en zo kwamen de Geallieerden begin september even in Breda. Helaas moesten zij zich terugtrekken omdat hun toevoerwegen in gevaar kwamen, maar de schrik zat er bij de Duitsers wel in. Vele Duitse burgers en hun gezinnen verlieten heel haastig ons land, maar helaas voor de



Briefkaart, verstuurd op 13 oktober 1944 vanuit Groningen naar Zweden. Gecensureerd te Berlijn, waarbij het bijzondere stempel "Zensurstelle" werd gebruikt. Volgens gegevens uit het archief van de Centrale Directie van de PTT was er in oktober 1944 nog een treinverbinding tussen Groningen en Nieuwe Schans. Dit was vrijwel zeker een Duitse trein, gezien de Nederlandse spoorwegstaking.

Nederlanders in het Westen kwamen de Geallieerden voorlopig niet verder. De mensen die op dinsdag vijf september in Den Haag en Rotterdam al met vlaggen, enz. langs de wegen stonden om de Geallieerden te verwelkomen, moesten teleurgesteld naar huis terugkeren.

- DE SPOORWEGSTAKING

In uitzendingen van Radio Oranje vroeg de Nederlandse regering in Londen aan het personeel van de Nederlandse Spoorwegen om op maandag 18 september niet aan het werk te gaan, een algehele spoorwegstaking dus. Aan dit verzoek werd massaal gevolg gegeven met als gevolg dat niet alleen het gehele treinverkeer kwam stil te liggen doch ook vele autobusdiensten niet meer werden uitgevoerd. Dit had enorme gevolgen voor een goede uitvoering van de postdienst. Een aantal gevolgen wil ik in dit artikel bespreken.

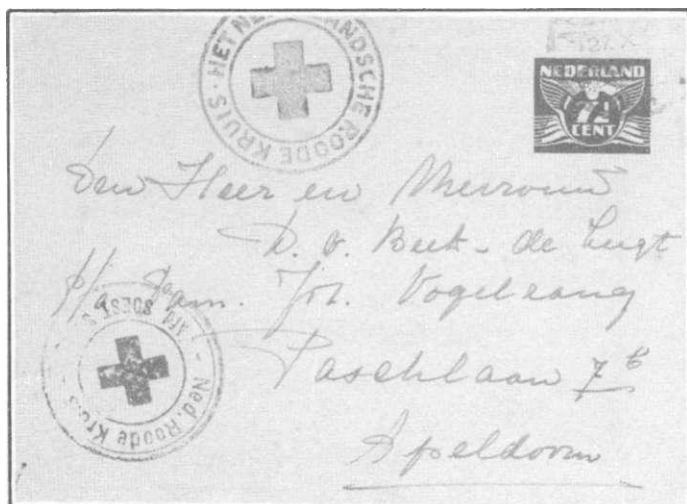
- VOOR DE BEVRIJDING VAN HET ZUIDEN

In de oorlog en korte tijd daarna woonden wij in Tilburg: onze ouders, schoonouders en vele andere familieleden woonden allen in Den Haag en omgeving. Aangezien particulieren in deze periode geen telefoon mochten hebben van de Duitsers, was de enige mogelijkheid om berichten door te geven via briefkaarten en brieven. Begin september 1944 waren enkele plaatsen op 15 à 20 km ten Zuiden van Tilburg, zoals Hilvarenbeek en Baarle-Nassau, al door de Geallieerden bevrijd, maar in Tilburg waren de Duitsers nog oppermachtig. Gezien deze situatie was de familie toch wel erg benieuwd naar berichten van ons in Brabant.

Hoe de post vervoerd werd, wisten wij toen niet, maar in Den Haag werden onze berichten zeer regelmatig ontvangen. Later bleek dat post vervoerd werd met Rode Kruis auto's, b.v. naar Rotterdam. Ook gaf de PTT post mee aan vracht- en bestelauto's die b.v. in Delft gist gingen halen. Dit was beslist niet zonder gevaar omdat de Geallieerden



Briefkaart uit Tilburg, gedateerd 16 oktober 1944 en afgestempeld op 20 oktober 1944. Voorzien van Rode Kruis stempel Tilburg. Deze kaart heeft echter Den Haag niet meer voor de bevrijding bereikt, gezien het Ned. censuurstempel. De kaart werd volgens postlood-aantekening op 11 juni 1945 in Den Haag ontvangen.

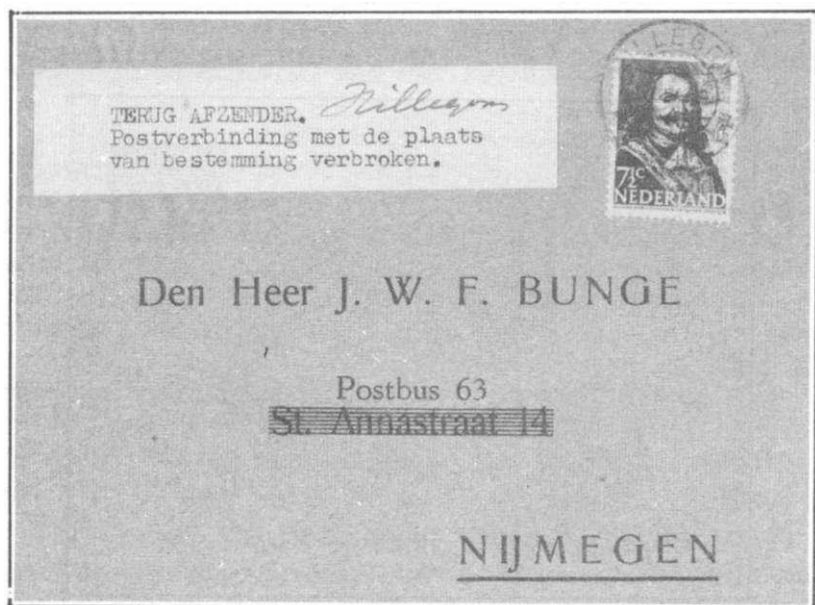


Brief afkomstig uit Soest en bestemd voor Apeldoorn; aldaar afgestempeld op 27 oktober 1944. Stempel van het Ned. Rode Kruis en van het Ned. Rode Kruis te Soest.

toen overdag op alles wat reed schoten. De poststempels op onze brieven gaven later te zien waar de brieven uit Brabant op de bus gedaan waren. In Tilburg ontvingen wij zo af en toe post uit het Westen, soms met grote en dan weer met kleine vertraging.

In de tweede helft van oktober 1944 volgde een groot offensief van de Geallieerden, waardoor Noord-Brabant praktisch geheel bevrijd werd: alleen het gebied in het Oosten van deze provincie, denk b.v. aan Overloon, bleef echter nog lange tijd een frontgebied.

Het zal een ieder duidelijk zijn, dat wat ik hierboven schrijf over Tilburg, in feite gegolden heeft voor vele andere streken van Nederland, zoals b.v. Zeeland, het westelijk deel van Brabant, enz..



Brief, afgestempeld op 22 september 1944 te Hillegom en bestemd voor Nijmegen; deze stad was echter al op 17 september 1944 bevrijd, zodat de brief teruggezonden moest worden.

- GECENSUREERDE POSTSTUKKEN

Door de opmars van de Geallieerden kon niet alle post tijdig op zijn plaats van bestemming worden afgeleverd. Alle post, die op de postkantoren van de pas bevrijde gebieden aanwezig was, moest vastgehouden worden en is kort daarna naar Eindhoven gebracht: hier was een kantoor gevestigd van de Nederlandse Censuurdienst. Deze post is voor het grootste deel in juni 1945 alsnog in het Westen bezorgd, maar dan voorzien van een censuurstempel.

- VERBROKEN POSTVERBINDINGEN

Hoewel de legerberichten van de Duitsers toegaven dat zij een aantal plaatsen in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg hadden moeten prijsgeven, bleven particulieren, maar zelfs ook vele overheidsinstanties, brieven sturen naar de reeds bevrijde gebieden. Dit is voor mij een volkomen onbegrijpelijke zaak; immers tussen het bevrijde Zuiden en de rest van Nederland lagen de grote rivieren zoals de Maas, Waal en Rijn.



Brief, gedateerd 7 november 1944, van Raalte naar Westervoort. De afzender bleek echter geëvacueerd te zijn in verband met de gevechten in en rondom Arnhem.

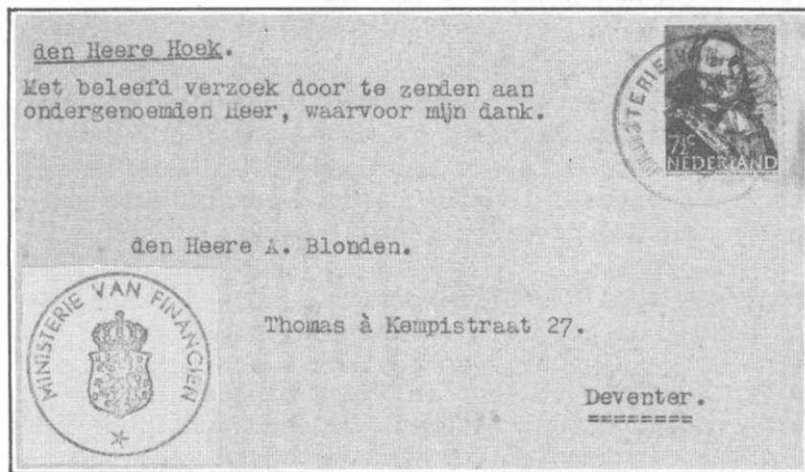
In dit gebied is nog maandenlang hevig gevochten. Hoe dacht men nu toch dat deze post naar het Zuiden vervoerd kon worden?

Veel van deze post is naar de afzenders teruggestuurd, maar er is ook veel post blijven liggen en na de bevrijding alsnog naar het Zuiden gestuurd.

- DE HONGERWINTER

In de winter van 1944/1945 was vooral in het Westen van ons land het postvervoer bijzonder moeilijk: steeds meer postauto's gaven het op en konden niet meer gerepareerd worden bij gebrek aan reserveonderdelen. Toch heeft de PTT heel veel moeite gedaan om te trachten post vervoerd te krijgen. Dat hiervoor de brieven soms wel heel lang onderweg waren, is te begrijpen. In mijn verzameling heb ik een brief die in Den Haag gepost werd met bestemming Wassenaar: de bezorging vond pas drie dagen later plaats. Brieven die over een grotere afstand vervoerd moesten worden, deden er vaak weken over voor zij bij de geadresseerde in de bus gedaan konden worden. Vaak gebeurde het dat brieven vele malen overgeladen moesten worden. Dit kwam, zoals mij uit de archieven van de PTT bleek, dat post vervoerd werd per paard en wagen, per bakfiets, per handkar, per schip, enz.

Op het IJsselmeer bleven nog twee stoombootdiensten zo lang mogelijk varen en wel op de trajecten Amsterdam - Lemmer en Amsterdam - Kampen. Deze boten vervoerden personen en allerlei goederen: de PTT heeft van deze diensten gebruik gemaakt om zoveel mogelijk post mee te geven. De schepen moesten echter s'nachts varen omdat overdag de Britse vliegtuigen alle voermiddelen van enige omvang beschoten. Dat het varen met heel weinig verlichting niet zonder gevaar was bleek uit de aanvaring van twee schepen in de nacht van 8 op 9 januari 1945 bij Urk: één van de twee schepen zonk waarbij ongeveer vijftig personen het leven verloren. De boot werd in september 1946 gelicht en de post, die zich aanboord bevond, werd voor zover dit mogelijk was, alsnog bezorgd.



Tijdens de winter 1944/1945 mochten bepaalde groepen ambtenaren van het Ministerie van Financiën brieven voor hun naaste familieleden meegeven met de koeriersdienst, welke onderhouden werd tussen 's-Gravenhage en Deventer, alwaar een deel van het Ministerie gevestigd was. De brieven moesten gefrankeerd zijn en werden door het Ministerie afgestempeld. Dit postvervoer was in strijd met de voorschriften van de PTT, doch gezien de noodsituatie kon men deze oplossing alleen maar toejuichen.

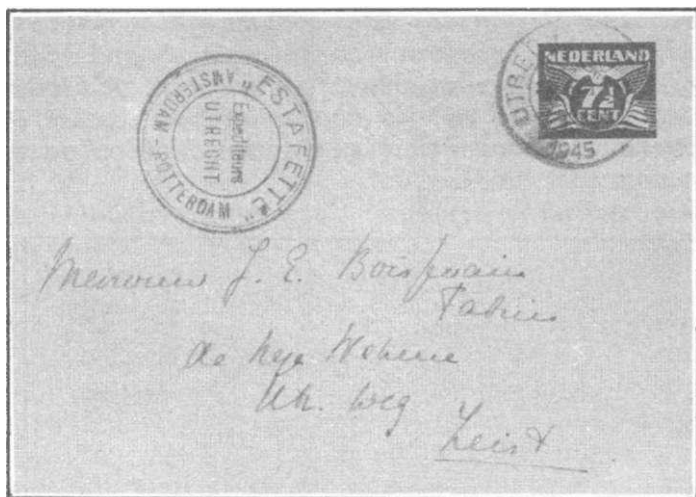


Brief in de hongerwinter buiten de post om vervoerd. De postzegel werd tegen de PTT-voorschriften afgestempeld met een particulier stempel.

- POST VERVOERD BUITEN DE PTT OM

Het is duidelijk dat mensen, die brieven of kaarten wilden versturen, naar wegen zochten om hun post snel vervoerd te krijgen. Zo werden door personen die vanuit het Westen in het Oosten van Nederland probeerden voedsel te gaan halen, vaak brieven meegenomen die dan onderweg gepost werden.

Maar ook veel expeditiebedrijven, die met auto's of schepen nog goederen vervoerden, namen tegen een kleine vergoeding brieven mee. Er waren ook firma's die een soort postdienst in stand hielden, b.v. tussen Amsterdam en het Gooi. De Landwacht, een organisatie die nauw met de NSB verbonden was, had



In de hongerwinter hebben enkele expediteurs post vervoerd; sommige van hen vroegen hiervoor een kleine vergoeding aan de afzenders. Dit was dus een vervoer geheel buiten de PTT om.

Deze brief, afkomstig uit Amsterdam, werd per beurtschipper naar Utrecht vervoerd en aldaar gepost. Afgestempeld op 30 april 1945. De bestemming was Zeist.



Postvervoer door Landwacht.

Briefkaart uit Slochteren, gedateerd 9 april 1945 en afgestempeld op 1 mei 1945 te Haarlem.

nog de beschikking over auto's en op dienststreizen werd ook weer post meegenomen maar dan alleen van geestverwanten.

- **BESLUIT**

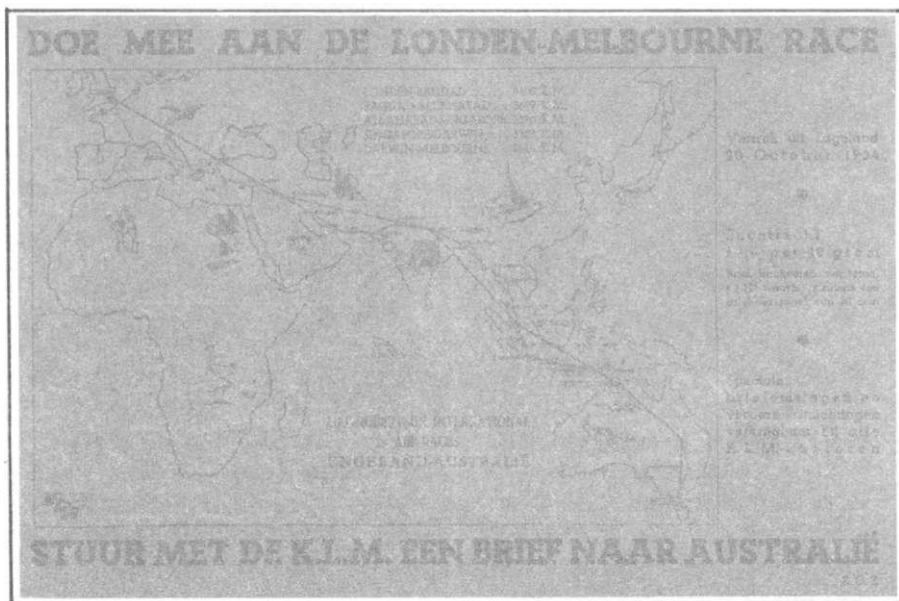
Uit het vorenstaande blijkt, dat op heel veel manieren geprobeerd werd via de PTT - en ook buiten dit bedrijf om - post vervoerd te krijgen, ondanks de daar buitenom, post vervoerd te krijgen, ondanks de vaak bijzonder moeilijke omstandigheden. En wanneer wij nu een brief posten, is deze haast zeker de volgende dag op zijn bestemming, terwijl dit in de hongerwinter vaak weken duurde. Het is wel eens goed dit te bedenken, wanneer wij nu mopperen op de een of andere vertraging bij de PTT. Nog steeds geldt de uitspraak: hoe snel gaat de tijd en hoe snel vergeten wij.

Drs. W.J.v.Doorn.

LUCHTPOST

DE MELBOURNE-RACE

In 1934 vierden de Australische staat Victoria en haar hoofdstad Melbourne het honderdjarig bestaan. Tijdens dit jubileum wilde men iets bijzonders doen. Sir Mac Pherson Robertson, een Australische miljonair schonk een groot bedrag om een luchtrace te organiseren Londen - Melbourne. De gedachte, die bij Mac Robertson voorop stond, was om te zien, wie - bij een maximum aan veiligheid - de snelste verbinding tot stand kon brengen tussen Engeland en Australië.



Propaganda - folder.

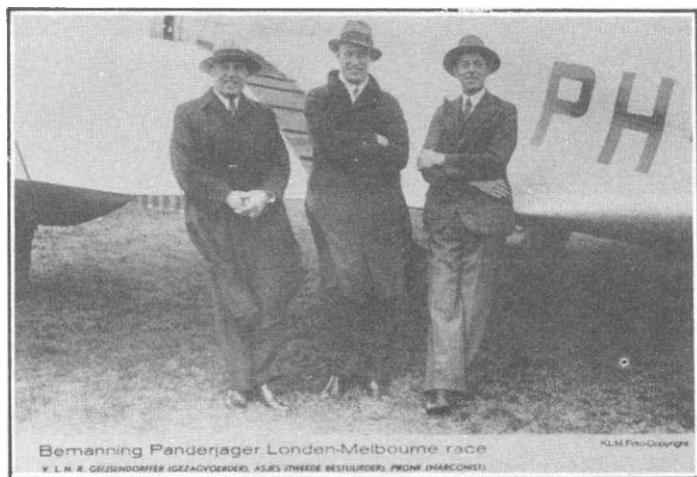


De "Uiver" en haar bemanning v.l.n.r. v.Brugge, Moll, Parmentier en Prins.

- DEELNEMERS

De race bestond uit een snelheids- en een handicapwedstrijd. Het bekend worden van de te houden internationale wedstrijd is met enorm enthousiasme in de gehele wereld ontvangen. Vliegen op Melbourne was eigenlijk datgene waar de KLM en de KNILM zich reeds op bezonnen. De ervaring van de KLM op de Indiëlijn was van groot belang. Deze vlucht zou er slechts een verlengstuk van zijn. Plesman besloot tot deelname met een geheel nieuw metalen verkeersvliegtuig van Douglas, de DC 2, die de Nederlandse registratietekens PH-AJU kreeg en naar de laatste letter "Uiver" werd gedoopt. De KLM koos als bemanning K.D.Parmentier, gezagvoerder, J.J.Moll, tweede bestuurder, C.v.Brugge, radio-telegrafist en B.Prins, werktuigkundige. Er gingen drie passagiers mee, de Duitse journaliste en aviatrice Thea Rasche en de Hollandse bankiers Gillissen en Domenie. Vervoerd werden 256.000 brieven.

Naast de "Uiver" werd nog een ander Nederlands vliegtuig ingeschreven de bekende "Postjager" - "Panderjager", die in 1933 zo onfortuinlijk had deelgenomen aan de postvlucht naar Batavia tegen de "Pelikaan". Het vliegtuig, dat veel belangstelling trok, zou gevlogen worden door G.J.Geysendorffer van de KLM en D.L.Asjes als bestuurder en P.Pronk als telegrafist.



De bemanning van de "Panderjager" voor het toestel.

- WEDSTRIJD

Het een imponerende regelmaat en zekerheid vloog de "Uiver", de eerste DC 2 in Europa, naar Melbourne. Het deed volgens het Franse blad Le Matin, met zijn Nederlandse bemanning heel de wereld verbaasd staan over de reeds bereikte graad van volmaaktheid der vliegkunst.

De "Panderjager" had weer pech. Bij de daling in Alahabad weigerde het landingsgestel, het wilde niet omlaag komen en voor de ogen van een angstige menigte zette Geysendorffer het vliegtuig op één wiel neer.



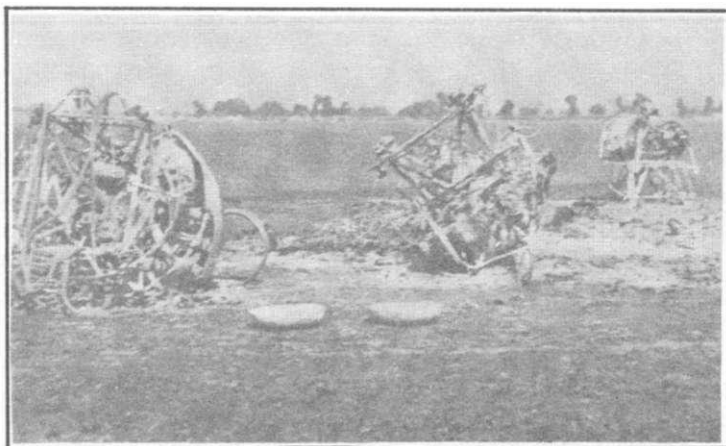
Een van de vete met de "Uiver" naar Melbourne vervoerde brieven.

Bij het vertrek van de "Pechjager", zoals het vliegtuig door grappenmakers werd genoemd, manoeuvreerde een tractorbestuurder over het veld en het startende toestel stootte tegen die machine. Even steeg het vliegtuig, doch dan sloegen naar alle kanten de vlammen er uit, de "Postjager" brandde als een fakkel. Geysendorffer wist de machine op de grond te zetten en de drie inzittenden konden het hals over kop verlaten. Asjes wist zelfs nog de verbijsterde bestuurder van de tractor te slepen.

In Nederland deed in die dagen het volgende rijmpje de ronde:

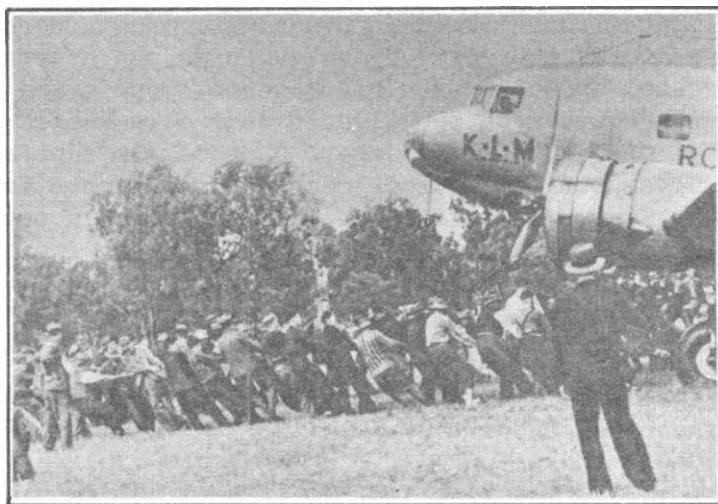
"Koop je meubelen bij Pander, maar ga voor je vliegtuig naar een ander".

De "Uiver" had inmiddels een pracht plaats in de handicaprace. Oe overwinning kon Parmentier en Moll vrijwel niet meer ontgaan. Op een uur afstand van het einddoel raakte het toestel in een geweldige



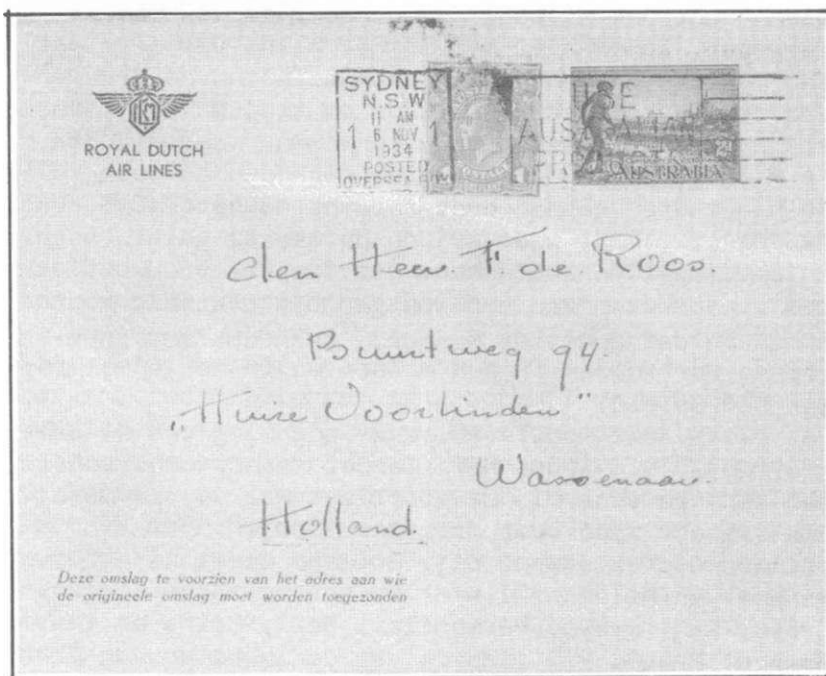
Wat er van de eens zo fraaie "Panderjager" overbleef: as en drie verwrongen motoren.

onweersstorm, zodat men moest besluiten tot een noodlanding te Albury. Er was daar geen vliegveld, alleen een renbaan. Plotseling zag de Uiver-bemanning de stadsverlichting van Albury uitgaan, slechts één rij lichten bleef branden. Dit was de aanwijzing van de autoriteiten te Albury om op het veld daar te landen.



Er was heel wat mankracht nodig om de "Uiver" na zijn noodlanding uit de drassigheid te trekken.

Parmentier gooide twee fakkels uit en wist onder zeer ongunstige weersomstandigheden te landen op een terrein dat daarvoor volkomen ongeschikt was. Een Australische luchtvaartdeskundige heeft later verklaard dat hij met het kleinste sportvliegtuigje niet had durven proberen, wat de Nederlandse piloten met hun grote vliegtuig volbrachten. De renbaan van Albury bleek een modderpoel, waarin het vliegtuig tot over de as in wegzakte. Met de spontane hulp van Albury's bevolking, gelukte het Parmentier om weer op te stijgen en zelfs nog als tweede in de snelheidsrace, maar als eerste in de handicaprace, te eindigen.



Deze enveloppe is meegezonden naar Melbourne, met de bedoeling die als retourpost met de "Uiver" terug te zenden. Daar de "Uiver" geen post van Australië naar Nederland heeft vervoerd, heeft terugzending per zeepost plaatsgevonden.

- HULDE

Het enthousiasme over de prestatie van onze Nederlandse vliegers kunnen we niet beter beschrijven, dan door het slot over te nemen van een artikel van de bekende radioreporter Han Hollander in een boekje genaamd: Het "Uiver" Album, dat door hem werd geschreven in samenwerking met de bekende vliegenierschrijver A.Viruly.

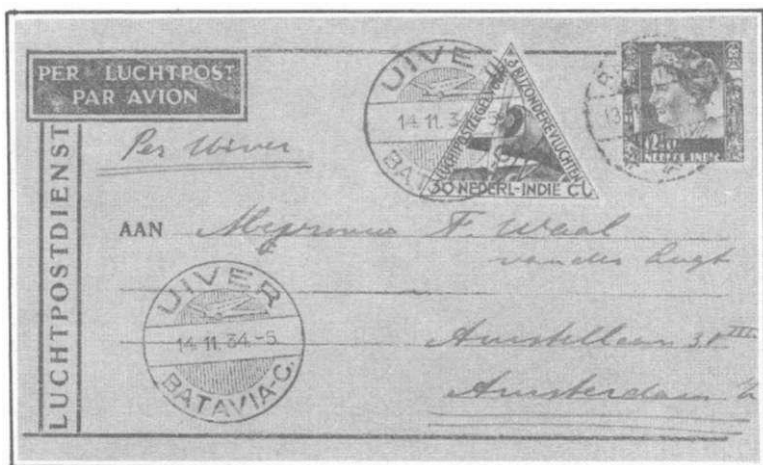
"Uniek in de geschiedenis zal blijven de geestdrift, die losbarstte over de weergaloze prestatie van onze jongens, die Mildenhall-Batavia gevlogen hadden in 52 uren en die met een verkeersvliegtuig, zo uit de gewone dienst genomen, in een monstrueuze handicaprace, de grootste, welke de internationale luchtvaarthistorie ooit gekend had, zegevierden. Dien nacht van dinsdag op woensdag zal ik nimmer vergeten. Zeker niet hoe in het holst van de nacht een menigte van honderden enthousiasten de vrouwen van de vier vliegers huldigde en toejuichte, toen zij aan het dagblad bureau aankwamen, waar zij ook 's middags op de hoogte waren gehouden en toen zulke bange uren hadden doorgebracht na het S.O.S. van de "Uiver", maar waar zij nu de eerste gelukwensen in ontvangst konden nemen. Die dappere vrouwen, die steeds weer van hun echtgenoten afscheid moeten nemen en dat doen met weemoed, doch ook met onbegrensd vertrouwen in hun mannen en in het onvolprezen KLM beleid.

"Dat alles, dit medeleven, deze spanning tot de laatste minuut bij ieder Nederlander zonder onderscheid, dat tekende voor mij de sportieve waarde van deze historische race over drie werelddelen.

"Holland was er steeds bij. Holland heeft zijn "Uiver" mannen van Mildenhall naar Melbourne zien vliegen.

"Bravo, KLM: Bravo, Parmentier, Moll, Prins en van Brugge! Bravo, gij ridders van de lucht en van Oranje - Nassau, die een sportprestatie hebt verricht van historische betekenis, al ware het slechts, omdat die prestatie tevens heeft geleid tot een schitterende manifestatie van de eenheid van ons volk:

"Zo'n "Uiver" toch."



14 november 1934. De terugvlucht van de "Uiver",
die alleen Ned. Indische post vervoerde.

- RAMPVLUCHT

Na de glorieuze terugkeer en de plechtige huldiging van de vliegers werd de nu beroemd geworden "Uiver" bestemd voor het uitvoeren van een snelle Kerstvlucht naar Indië, waarvan het toestel nimmer terugkeerde. De bemanning bestond bij deze bijzondere Kerstvlucht uit: gezagvoerder Beekman, tweede vlieger van Steenberg, radio-telegrafist Zadelhoff en boordwerktuigkundige Waalewijn. Behalve deze bemanning waren 3 passagiers aan boord. Landingen werden uitgevoerd te Marseille, Rome, Athene en Cairo, vanwaar het vertrok naar Bagdad, waar het niet aankwam. De R.A.F. werd de volgende morgen verzocht te gaan zoeken. Eerst de volgende dag werd de "Uiver" als wrak door een R.A.F. vliegtuig 16 km ten zuiden van Rutbah Wells gevonden.

Als het weer het toelaat weten pantserwagens uit Rutbah Wells de plaats van de ramp te bereiken. De Douglas blijkt volslagen vernield en uitgebrand, alleen het staartstuk is nog enigermate te herkennen.

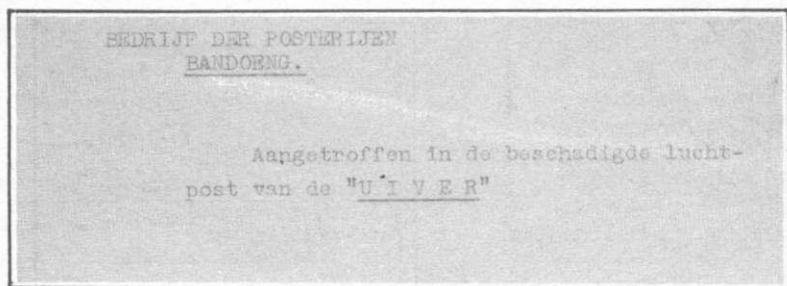


De laatste foto van de "Uiver" terwijl deze op 19 december 1934 gereedstaat voor de Kerstvlucht, waarvan het toestel niet zou terugkeren.



Een door de "Uiver" vervoerde brief, die de ramp overleefde.

Rond het wrak lopen Bedoeïenen, ze verzamelen de brieven, die uit de postzakken geslingerd zijn. Van de 350 kg post kan in totaal 208,5 kg gered worden.



Een beschadigd stuk, uitgereikt via Bandoeng met strookje met PTT mededeling.

Het stond vrijwel direct vast, dat de filatelisten voor deze stukken belangstelling zouden hebben. Een Amerikaan P.W.Ireland, die op het moment van het ongeluk in Ruthbah Wells was, steekt een aantal van de verzamelde stukken bij zich en probeert ze enkele maanden later in Londen te verkopen. Toen hij daarmee tegen de lamp liep en gearresteerd werd had hij nog 36 enveloppen in zijn bezit. In het geheel moet hij ongeveer 100 stukken ontvreemd hebben.

A.Bosman

H.J.de Jager.

FILATELISTENVERENIGING 'NOVIOPOST'

Voorzitter

A.Bosman, Dromedarisstraat 36
6531 NV Nijmegen Tel. 557120

Secretaris

J.M.Rijsdijk, Postweg 37
6523 KR Nijmegen Tel. 221596

Penningmeester

M.L.v.Houdt, Schepenenstraat 20
6525 XJ Nijmegen Tel. 556160
Postrekening 575462 t.n.v.
Fil.ver. "NOVIOPOST"-Nijmegen

J.A.Dassel-Nienhuis
Antilooopstraat 105
6531 TM Nijmegen Tel. 552698

P.G.M.Gerriets, Bolerostraat 42
6544 RK Nijmegen Tel. 776745

Mr.F.M.Hilgers, Prof.Huybersstraat 23
6524 NP Nijmegen Tel.231150

Th.G.v.Hoogstraaten-v.Rijswijk
Zebrstraat 18
6531 TX Nijmegen Tel. 550895

L.A.Moonemans, Rijswickstraat 4
6525 RD Nijmegen Tel. 557307

J.G.M.Rademaker, Wilsonstraat 19
6566 CN Millingen a/d Rijn
Tel. 08813-1965

J.v.'t.Zelfde, Marterstraat 50
6531 KC Nijmegen Tel.551438

Nieuwtjesdienst

Buitenland:

Mr.F.M.Hilgers, Prof.Huybersstraat 23
6524 NP Nijmegen Tel. 231150
Postrekening 5552048 t.n.v. Hoofd
Nieuwtjesdienst "NOVIOPOST".

Nederlandse FDC-Dienst:

G.W.Schoenmaker, de Voorstenkamp 17-32
6545 GM Nijmegen Tel. 775637
Postrekening 4346530 t.n.v.
Ned.FDC-Dienst "NOVIOPOST"

Commissie Ruildaq Berg en Dal

P.G.M.Gerriets, Bolerostraat 42
6544 RK Nijmegen Tel. 776745

Th.G.v.Hoogstraaten-v.Rijswijk
Zebrstraat 18
6531 TX Nijmegen Tel. 550895

J.G.M.Rademaker, Wilsonstraat 19
6566 CN Millingen a/d Rijn
Tel. 08813-1965

Rondzendingen

Hoofd:

L.A.Moonemans, Rijswickstraat 4
6525 RD Nijmegen Tel. 557307
Postrekening 2744133 t.n.v. Hoofd
Rondzendingen "NOVIOPOST"

Subhoofd Oost:

Mevr.M.Dederen, Straelmanstraat 30
6521 JM Nijmegen Tel.232465

Subhoofd Goffert:

Th.G.v.Hoogstraaten-v.Rijswijk
Zebrstraat 18

6531 TX Nijmegen Tel. 550895

Subhoofd West:

J.Reerink, Hillekensacker 20-45
6546 LA Nijmegen Tel. 779202

Subhoofd Zuid:

L.v.d.Sloot, Winkelsteegseweg 16
6534 XE Nijmegen Tel. 551815

Boekjes voor de rondzendingen, alsmede
enveloppen voor de rondzending post-
waardstukken zijn op bovenstaande
adressen verkrijgbaar à f 0.60 per stuk.

Uitleenadressen Yvert-Catalogus

J.A.Dassel-Nienhuis
Antilooopstraat 105
6531 TM Nijmegen Tel. 552698

J.A.W.de Graaf, Malvert 24-26
6538 AP Nijmegen Tel. 440110

Commissie "NOVIOPOSTA"

Redactie:

A.Bosman, Dromedarisstraat 36
6531 NV Nijmegen Tel. 557120

J.M.Rijsdijk, Postweg 37
6523 KR Nijmegen Tel. 221596

Tekeningen:

L.P.Straten, Molenweg 125
6543 VA Nijmegen Tel. 776963

Administratie en expeditie:

M.L.v.Houdt, Schepenenstraat 20
6525 XJ Nijmegen Tel. 556160

Commissie Voorlichting

P.G.M.Gerriets, Bolerostraat 42
6544 RK Nijmegen Tel. 776745

J.G.M.Rademaker, Wilsonstraat 19
6566 CN Millingen a/d Rijn
Tel. 08813-1965